

TANULNI! TANULNI! TANULNI!

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

NEVELÉSI ANKÉT

a Marx Károly

Közgazdaságtudományi

Egyetemen

Fogarasi Béla akadémikus, egyetemünk rektorának

megnyitó szava i a 2. oldalon.

Az egyetemi nevelés feladatai és lehetőségei az oktatás folyamatában

Dr. Verbényi László tanszékvezető-docens, a Nyelvi Intézet vezetője

Az elmúlt hónapokban a magyar egyetemi hallgatóság jobb, elő tudatosabb nevelésének szükségességéről több nyilatkozat hangzott el. Nézzünk meg közülük néhányat.

magatartás esetén a helyzetet a tanteremben nem illő szavakkal megkesztette el, ahelyett, hogy a hallgatót nyugodt hangon magatartása helytelenségére figyelmeztette volna.

A nevelés tehát nem egyes nevelők, az egyetemi nevelők elszigetelt tevékenysége, hanem az egész társadalmi tudatos és tervszerű gondoskodása a felnövő nemzedékről.

hoz a kapitalizmusnál magasabbrendű embertípusra van szükség. A valóság viszont az, hogy az egyetemi nevelés nem ilyen irányba halad.

szakmai és tudományos oktatás a nevelés oly formája, amely döntően alakító jellegű a megfelelő hallgató életkorának.

gő hangsúlyozni a felfogás helytelenségét. Az igaz, hogy az új kormányprogram országos méretben számos nehézséget nyihit majd, de az új kormányprogram szellemében azt követeli, hogy munkakeletünkön jobban dolgozzunk, az egyetemi oktatók tehát az eddigieknél sokkal több nevelő munkát fejtsenek ki.

Az egyetemi nevelés feladatai

A demokratikus táborban a közelmúltban az egyetemi nevelés helyzetét két országban vizitálták meg: az egyikben a Szovjetunióban (moszkvai aerotechnikai főiskola) és a Német Demokratikus Köztársaságban (országi konferencia).

szakot (4 év) három egységre osztom. Ezek a) I. év, b) II. év, c) III.-IV. év.

Miért lehet olyan gyakran az egyetemi ifjúság soraiban a pesszimizmus, a perspektíva-hiány, az elvűsítés-hiány és a gyűvaság nyomaira akadni

„Az új szellemű, hazafias érű, dolgozó új nemzedék felnevelése nagy nemzeti ügy, egész társadalmunk feladata.”

Négy mozzanatot lehet ezzel kapcsolatban megemlíteni: a) társadalmunk megváltozása az új évtől, b) megfélemlítő nevelők hiánya, c) a béke, nyugodt körülmények között végbemenő forradalom hiánya, d) a jövődöntő életútja hibás vagy hiányos vizsgálata.

zatért elvtársak jól el tudták volna végezni ezt a feladatot, számuk azonban kevés volt, s más fontosabb feladatokat kellett megoldaniuk. A régi nevelők egyidejűleg nem találtak helyüket, visszahúzódtak, a pedagógiai eléggé meggyűvölt, s csak kétségbeeséssel ismerték fel helyüket az új társadalmában.

az iskolapadot a harcmozzólé felcserején, mint a szovjet, a koreai vagy a 48-as és 19-es ifjúságnak. A mások által biztosított vívmányok könnyen elfeledtek az áldozatok nagyságát, s vezethetnek oly téves nézetekhez, hogy a változások természetesen, nehezség nélkül következtek be.

A demokratikus rendszer aztán megnyitotta az értelmet kapott munkáspárti ifjúság előtt. A széles ösztönös rendszerrel gondatlan tanulást, alapos politikai és szakmai felkészülést akart biztosítani az ifjúságnak.

Ezen túlmenően a nevelő tevékenységének el kell érnie, hogy a hallgató megértse és megszokja az egyetemi feladatokat (egyetemi órarend és szabadság látszólagos ellentét), megszeresse a munkát, kialakítsa az egyéniségének megfelelő tanulási módszert s elsajátítsa a kulturált emberhez méltó külső magatartást.

Annál is inkább, mert ifjúságunk egy részénél komoly bajokat látunk. Az úres léhaságnak, a cinizmusnak, a strici-szellemnek néha egész létszám példájával találkozunk. Csak az iskola, vagy a DISZ nem tud ezen segíteni; az egész társadalom együttes munkájára van szükség, hogy ifjúságunk olyanná fejlődjék, amelynek mi szeretnénk — és amelyet az ifjúság nagy része is kíván.

„Nagy Imre elvtárs a minisztertanács elnöke, a fiatal választók országához gyűlésen így nyilatkozott: „Hiba volna nem látni, hogy a fiatalok körében vannak itt-ott egészégtelen megnyilvánulások, jampeccskedés, cinizmus, közöny, durvaság és a műveltség más jelei. Ezeket az elferdült jelenségeket és nézeteiket a család, az iskola, a társadalom és a DISZ erőfeszítéseivel és eszközeivel le kell küzdeni.”

„Nem kell különösebb erőfeszítés annak megállapítására, hogy egyetemünkön is vannak hasonló jelenségek, hogy a mi ifjúságunk egy részében is mutatkoznak hasonló vonások. Nem kell egyebet tenni, mint a folyó tanév főbb mozzanatait feleleveníteni. Vajon mi az egyik jelentős oka annak, hogy IV. éves hallgatóink oly könnyen beleesnek a káláltságba, hogy a fiatalok körében vannak itt-ott egészégtelen megnyilvánulások, jampeccskedés, cinizmus, közöny, durvaság és a műveltség más jelei. Ezeket az elferdült jelenségeket és nézeteiket a család, az iskola, a társadalom és a DISZ erőfeszítéseivel és eszközeivel le kell küzdeni.”

„Nem beszélünk hallgatóinknak arról, hogy miniszterium és válatlan viszonylatban tanulni lesznek a régi és új harcának s hogy munkájuk új végéhez közelednek, elvi szilárdaságra s lelkes munkára van szükség. Egy 1951-ben végzett hallgató nemrégiben az egyetemi nevelőnknek a következőt mondta:

„A hallgatóság nevelésének színvonalát úgy kell emelni, hogy a nép és kormány által beléjük helyezett és a történelmi szituációból adódó várakozásnak meg tudjanak felelni.”

Hasonló szempontok csendültek ki Farkas Mihály elvtárs és Nagy Imre elvtárs beszédeiből. Az egyetemi nevelés céljának a szovjet anketon elhangzott fogalmazásával lényegében egyetértünk. Tartalmazza mindazokat a döntő vonásokat, amelyek a kommunista erkölcs lényegét teszik a megfontolható. Az egyetemi nevelők között a bizonyítatlanság akkor kezdődik, amikor a pontosan körülhatárolt céltűzés felbontása következik. Az egyetemi nevelőnek világosan kell látnia a célt; eszemielg magasrendű humanizmussal telt, a nép, haza és emberiség fejlődésén dolgozó, kezdeményező, önálló, munkaszerető és fegyelmezett emberek formálása, de ehhez meg kell kapnia a részfeladatokat és végrehajtási módot is.

Dr. Verbényi László

és csatazaj közepette következtek be. A forradalmi átalakulást a Szovjetunió világtörténelmi győzelme tette lehetővé, a magyar ifjúságnak szabadsága kívívásáért nem kellett

A nevelés szükségessége az egyetemen

lőnösen három tényező határozza meg: a) Az egyetemi hallgató azzal a szándékkal lép az egyetemre, hogy megismerjen valamely tudományágat, vagy szakmai ismereteket sajátítson el. A dolog természeténél fogva bizonyos irányú érdeklődése van, de ismereti hiányosak, röviden: szakmai ténnyel fejletlen. Tanulmányai folyamán a tudományágban vagy szakmai területen tapasztaltabb, szélesebb látókörű egyén vezetése alatt megismeri a tudományág egész területét s alkalmassá válik, hogy a szakma területén önállóan dolgozzék. Lenin a kommunista tanuló kongresszusán, 1919-ben így nyilatkozott:

„Ne vállaljatok erőteljes felelőséget a munkát s az idősebbek vezetésével dolgozzatok.”

„Ebben a korban alakul ki alapjában az egyén világnézete, jellemé, egész magatartása.”

„Az egyetemi munka természeténél fogva a tapasztaltabb, a fellettebb és tanulmányi, a kevésbé fejlett között szorosabb vagy lazabb kapcsolat alakul ki, amelyet csak nevelési kapcsolatnak nevezhetünk, s amely eováltalan nem méltatlan az egyetemi színvonalhoz s az egyetemi oktatóhoz. Ez a kapcsolat a legtermékelőbb emberi kapcsolatokról egyike, éppen ezért helytelen és értelmetlen mindenféle idegenkedés vagy érzéketlenség vele szemben.

Nem helyesíthető éppen ezért az az eljárás, amely illetlen hallgatói

a nevelés életkorok szerint a nevelő és növendék változó kapcsolatát jelenti.

Nem arról van itt szó, hogy a hallgatót az egyetemen szellemi pályában tartjuk, vagy sok előírással továbbra is guszba kössük. Ez még középiskolában is helytelen nevelési módszer lenne, s teljesen méltatlan az egyetemi munkához. Az egyetemi nevelést az jellemzi, hogy a gyűvaság és a káláltság helyébe a növendék öntudatos felelőségre lép s a teljes minden előírástól szabadon puszta szemléletével hat. Ilyen értelemben vett nevelés nélkül egyetlen egyetem sem képzelhető el. Szükségességét kü

Ha mindehhez még hozzávesszük az egyetemen szakirányának személytelen hatásait, hagyományait, nevelő erejét, akkor joggal kimondhatjuk, hogy az egyetemi

az egyetemi szakmai és tudományos oktatás döntően alakította a hallgatót; életének legfontosabb szakaszában nagymennyiségű ismeretek birtokába jutott, rendkívüli mértékben fejlődött gondolkodóképessége, kialakult állásfoglalása s mindez döntően hatott erkölcsi felfogására és magatartására.

Sűrűtették az egyetemi nevelési módszereket számos anketon; kidolgozásuk szükségességét az utóbbi időben több helyen ismertették fel. Egyetemünk is hozzákezdett ehhez az elmúlt tanévben; a dolog neheze, a módszer-kidolgozó munka még hátra van.

A továbbiakban az egyetemi nevelés feladatait oly alakban ismertetem meg vázolni, hogy első sorban egyetemünk igényeit emelem ki s az itteni nevelési teendőket mondom el. Majd a vita eldönthető, vajon helyesen látom-e a nevelési feladatokat.

Előljáróban még szükségesnek tartom megemlíteni, hogy nevelési lehetőségek és tennivalók szempontjából a tanulmányi idő-

Huszár Géza egyetemi tanár, kandidátus

Hiányolom, hogy Egyetemünk nevelésében — és félek, hogy ez máshol is így van — nem szerepel a biológiai nevelés, illetve a biológiai nevelés szükségességének aláhúása. A materialista világnézet kialakításának döntő kérdéseit, magát a fejlődés gondolatát, sőt, sem tudjuk megérteni, ha nincs biológiai iskolázottságunk. Akik a biogenetikai alapítványt nem ismerik, — mint ahogyan meggyőződtem, hogy igen sok nevelő sem ismeri — az nagyon sok mindent nem ért meg. A fejlődés gondolatának kell végignomolnia nevelésünkön. Ezért alapfogadatok például szaktárgy, a matematika oktatásának is az, hogy a matematikát is csak fejlődésben tudjuk megérteni.

Nevelésünk alapja a szocialista

Jausz Béla (Oktatásügyi Minisztérium)

Örömmel kell üdvözlönlük a Közgazdaságtudományi Egyetemnek ezt a kezdeményezését, amellyel az egyetemi oktatás és nevelés legégetőbb kérdéseit kívánja megvitatni. Tagadhatatlan, hogy egyetemünk és főiskolánk oktatói személyzetének nagy része eddig meglehetősen értetlenül állott ezekkel a kérdésekkel szemben. Igen sokan voltak megfigyelhető az a felfogás, amely szerint a nevelés célja: tisztára feleslegesen, egyesek szükségletlennek minősítették a nevelésre való törekvést. Tagadhatatlan, hogy az egész kérdés olyan komplex feladat, amelynek megoldását nem várhatjuk ettől az ankettól, ellenben

az ankét is lényeges lépéssel fogja előre vinni nemcsak a Közgazdaságtudományi Egyetem, hanem általában a felső oktatás nevelési problémáinak megoldását is.

Legyen szabad rámutatnom ar-

ra, hogy akkor, amikor helytálló az a jogos szemrehányás, hogy a rendszeres nevelő munkát a minisztérium sem követelte meg, jelenleg már bizonyos javulás és kiút mutatkozik. Éppen a minisztérium kezdeményezte az egyetemi módszertani osztály munkájának felhasználásával azt, ami a múlt évben történt: Az oktatási normákat mégis alapjában tisztázó módszertani alapelvek kidolgozása után az idei évben az egyetemi nevelés alapelveinek kérdéseket tüzték ki feladatát. A munka természetesen már a meginduláskor is megmutatta nehézségeit, éppen ezért a minisztérium a legújabb körű munkamegosztással kívánja létrehozni azt a bizonyos kidolgozást, amelynek közelebb kell jutnia az egyetemnek a nevelő munka teljesítéséhez.

A legkülönbözőbb egyetemeken oktatásának legszélesebb bevonásával alakultak bizottságok, amelyek bizonyos, a ne-

velés témáit egészükben felölelő részletkérdések kidolgozásával foglalkoznak, ezek között legelőször témaként a nevelés kérdéseire való nevelés problémáival a különböző területeken.

A továbbiakban örömmel üdvözlölte az ankét ökonomikus munkamegosztását, amivel irányt mutatott a probléma további tárgyalására. Kijelentette, hogy Verbényi elvtárs előadását egyéni részletkérdés vitatása mellett nyomatásra alkalmas. Helyesen mutatott rá a meggyőzés fontosságára. Verbényi elvtárs egyéni talán a követelmények módszerét nem domborította ki, pedig a makarénköti pedagógia elsősorban erre is mutat. Elsősorban kellett volna kidomborítani a közösségi érzsre nevelés lehetőségét és a munkára, fejelemre nevelést, valamint az akarat és jellemnevelés kérdéseit.

Berend Iván, tanársegéd

A nevelési feladatok évfolyamok szerinti szétválasztása sok tekintetben indokolt, de véleményem szerint mégsem lenne helyes a feladatok évfolyamokénti elhatárolása. Ami fontos az I-II. évfolyamon, fontos az III-IV. évfolyamon is, mint nevelési cél. Véleményem szerint az a megoldás, hogy a feladatokat más-más fokon kell megvalósítani.

Már az első évfolyamon el kell érni az olvasás iránti érdeklődés felkeltését, a tudomány megszerzését.

Az I. évfolyamot csak, mint átmeneti évfolyamot kezeljük és nem olyan nevelési követelményekkel lépünk fel, mint a ne-

gyedik évfolyamon. Már itt kellene kiemelni a legjobb hallgatókat, akik a tanszék köré csoportosulnának. Ki kell munkálni a jó hallgatókkal konzultációs tartalmát. A tanszék előtt nem világos, hogy mit kell adni az egyéni konzultáció alatt a hallgatóknak, pedig az sajátos formája lehet a tudományba bevezetésnek.

Befejezésül az előadás és jegyzet kapcsolatáról beszélt. A hallgatók nem látják az előadás és jegyzet közötti összefüggéseket. Ez súlyos hibákra vezet. A minisztérium világosan megfogalmazza, hogy az előadás ne legyen a jegy-

zet visszamondása. Sok minden nem kell elmondani abból, ami a jegyzetben van, viszont sokkal részletesebben kell kifejtetni olyant, ami nincs bent.

Hallgatóink figyelmét erre nem hívjuk fel, s ez igen káros, a nevelési munka rovására mehet. Kárba veszt az az erő, amit az előadások megjavítására fordítunk, hiszen a hallgatók jó része azt mondja: majd elolvassom a jegyzetből. Immel-ámmal jegyzetel. Meg kell mondani tehát a hallgatóknak a követelményeket, s ugyanakkor bővebben kell foglalkozni a jegyzet és előadás viszonyával.

Búzás József tanszékvezető-docens

Hangsúlyozta, hogy az oktatás-ban beállt nevelési problémák elsősorban a közgazdaságtudomány jelenlegi helyzetén és problémáin keresztül kellene vizsgálnunk. Ebből adódik ugyanis nevelési problémánk alapvető része. 1953 júniusáig, de még ma is bizonyos mértékben

a hallgatók igen éles ellentmondást láttak a tanítás (bármilyen jó előadás is volt az) és az életben tapasztaltak között.

Ez az oktatásban beállt nevelési alapvető problémája. Olyan ellentmondásokat hoz létre a hallgatók fejében, amelyek gátolják a nevelő munkát. Számos deklaráció hangzott el számos határozat és munkatervi pont született erre vonatkozóan, de tenni keveset tudtunk. Allított, hogy a „NEP a sajtóságos népi demokratikus viszonyok között” c. kérdést még a mai napig sem tudtuk megérteni a hallgatóktól, ennek következtében nem tudjuk őket a felmerülő nehézségek leküzdésére nevelni.

Kádár Iván tagozatvezető-docens

Kádár elvtárs először a referátumhoz kapcsolódóan a nevelési célikütiések beépítéséről, azok helyes és helytelen alkalmazásáról beszélt, majd a közgazdasági szakma megszerzésének fontosságát, a közgazdaságtudományok jelenlegének megmutatását hangsúlyozta. Mint kifejtette: a szakma megszerzéséhez tartozik a tudományos érdeklődés felkeltése.

Oktatásunk egyik hibája abban áll, hogy a tárgyakat kissé zárt egészként tanítjuk

és nem mutatjuk meg, hogy milyen problémák, megoldandó feladatok állnak előttünk, milyen viták folynak.

Ugyancsak a szakma megszerzésével kapcsolatban hangsúlyozta a különböző tantárgyak szerves kapcsolatának fontosságát. Oktatásunk nem rakja eléggé logikusan egymásra a téglákat és nem világítja meg más oldalról is megfelelően a kérdéseket.

Szeretnék beszélni a burzsoáz nézetek elleni harcról is. Itt a fő hiba — mondtotta — hogy a burzsoáz nézeteket rendkívül vulgárisan cáfoljuk, olyan leegyszerűsítve tanítjuk őket, hogy a hallgatók egyszerűen nevetnek.

Azt mondják, hogy lehet olyan hülye az a burzsoáz közgazdász, hogy ilyen zöldségeket mond...

Ha a hallgató ezekkel a nézetekkel a gyakorlati életben találkozhat, nem tud helytállóan velük szemben. Csak a vulgárisait változatot tanulta és ennek következtében nem ismeri a problémát a maga sokrétűségében. Ehhez elsősorban az szükséges, hogy a különböző burzsoáz nézeteket eredetiben olvassuk és ne különböző ismertetéseken.

Persze nem valamennyit, csak a legfontosabbakat kell eredetiben olvasnunk. Így tudjuk ezeket cáfolni és így tudjuk a hallgatókat arra nevelni, hogyan

viselkedjenek ilyen nézetekkel szemben.

Végeztél a hallgatók általános műveltségének kiszélesítéséről beszélt. Harcolnunk kell a szakmai tanítás ellen, meg kell kívánni, hogy a képzett közgazdász a marxizmus-leninizmus elméletének alapvető kérdéseit minden oldalról ismerje.

Meg kell mutatnunk, hogy a politikai gazdaságtan, a filozófia alapvető hogyan érvényesülnek, hogyan alkalmazzuk ezeket a gyakorlatban. Persze nem szabad a minden

Gácsi Sándor, a Közgazdász szerkesztője

Hozzászólásának első részében arról beszélt, hogy a nevelés kérdésénél feltétlen figyelembe kell venni a rossz „beiskolázó” politikát. Példának egy bizonyos kényes és a bonyolult esztét mondta el a kislány orvos, ő mérnök akart lenni, mégis a közgazdasági egyetemre irányították.

Sok ilyen hallgatóval találkozom itt az egyetemen — mondtotta — aki nem ide indult, de itt kötött ki. Ezt a problémát már csak úgy tudjuk megoldani, ha összekötjük a szakma megszerzésével.

Elsősorban a tanszékvezető elvtársak munkájára célozok, akik tudósok, szakmaiuk lemacoasabb fókú képviselői, akik a legjobb, legeredményesebben dolgozhatnak szaktárgyuk megszerzésénél. Ettől nagyon sok függ.

A felszólalás második részében a TDK munkáról beszélt, emondta, hogy a tanszék még mindig nem tudtuk maguk köré tömöríteni a szakterület tárgyát szenvedélytel kutató hallgató csoportokat.

Rögen — mondta — kiválasztott fiatalok, mint segédok dolgoztak egy tudós, vagy szakember mellett. Minden tudományos problémát ismertek, segítettek

az idén lehetővé tettük, hogy a hallgatók, önkéntes alapon a vizsgadózók előtt is vizsgázhassanak. Erre egyik tanszékünk ezzel az utasítással ellentétben, külön engedélyhez köti a vizsgát. Vagy a másik: a statisztikai tanszék oktatói olyan véleményeket hangoztatnak az előbb vizsgázó csoportokkal szemben, hogy „úgy látszik nagyon könnyű a statisztika, majd megítéljük a vizsgát”

Ezzel a hallgatók között olyan légkört teremtenek a vizsgához, hogy az számukra a megfélemlítés szempontjából kedvezőtlen.

Azt hiszem, sokkal szigorúbban kellene venni az egységes módszereket és nem szabad megengedni ilyen egyéni útkeresést. Ennek előfeltételét megteremtettük azáltal, hogy alaposan megvitattuk, egységes szempontokat viszunk a tanszék felé. Jobban kellene ellenőrizni és megkövetelni ezeket az egységes szempontoknak a betartását is.

áron alkalmazásra törekedni, csak ha a kapcsolat és alkalmazás ésszerű és valószínű. Világos, hogy az általánosított szülő tanítást nem lehet a textillipari technológiával közvetlen kapcsolatba hozni, ebből csak sületlenségek derülnek ki, amelyek az oktatás hitelét rongják. De annak megmutatása, hogy a hallgatók általános műveltségéhez, világnézetük kialakításához fontos a marxizmus-leninizmus ismerete, a hallgatók nevelésében fontos szerepet játszik.

megoldásában, átvették a mester szellemét, inszokból tudósok lettek, a tudós vezetésevel. Nekünk nagyobb tömeggel — ez nehezíti ezt a munkát — ugyanezt kellene csinálnunk.

A TDK-n belül kellene ösztönözni ezeket a fiatalokat, ahol a tanár szakmai szeretetén, együttműködésükön keresztül megszeretik a szakot és szenvedéllyel vetik be magukat a kutató munkába,

elsajátítanak mindent, ami a tárgykörbe vág. A hallgatók vitatkozzhatnak a professzorokkal és a vita során a tanár meggyőződhetik őket okos érveivel a tananyag igazáról. A hallgatók bátran mennének az új értelemben vett konzultációra, ahol a kutató munkával kapcsolatos kérdésekre kapnának választ.

Példákat mondott el a tanári ráhatás maradásáról, amikor koris egy-egy megszerett tanár szelleme, világnézte kitorolhatott nyomonoktat hogy hallgatóban. Ilyenkor kellene lenni a tanárnak is. Bizunk kell a fiatalok jóindulatosságában, a fiatalok szeretik a komoly, nagy feladatokat, csak bátran kell azokat rájuk bízni!

Zilahi Márton (Műgyetem)

Tisztelt Anké! A Műgyetem Módszertani Bizottsága nevében megköszönöm a meghívást, amelynek következtében részt vehettünk az ankétón és módunkban állt meghálálni az előadást, amely a nevelési kérdéseket foglalkoztató, a mi problémáinkat is érintette. Meg kell mondanom, hogy ugyanazokat a problémákat, tennivalókat látjuk a Műszaki Egyetemen is és ez az összefoglalás lényegében egy sor változtatás nélkül elhangzott volna a Duna túlsó oldalán, a Műszaki Egyetemen is. Nyilván a

környezet, amelyben élünk, azonos és hallgatóságunk is hasonló felkészültséggel került ki hasonló körvezetből és ez oktatásunkat éppen úgy determinálja, mint a Közgazdaságtudományi Egyetemen.

Egy kérdést szeretnék megemlíteni, amelyről szintén hallottunk és ez a diplomatervezés, amelynek rendkívül fontos a nevelés szempontjából. Mi úgy látjuk, hogy a négy év folyamán csak a téglikat rakjuk le és úgy

szólván mozaikokat építünk fel a hallgatók előtt és a diplomatervezés, amellyel tulajdonképpen a nevelői munkára az igaz koronát ráesszük, mert hiszen ott van a hallgatóknak először módja arra, hogy valami újat alkosson

és ennél az új alkotásnál tudunk mi, tanárok befolyás gyakorolni és a hallgatókat irányítani.

Zilahi elvtárs ezután a Műszaki Egyetem speciális helyzetéről beszélt, továbbá a diplomatervezésének előnyeit méltatta.

Forgács Tibor docens

Az előadás lényegével egyetértetek, mégis van néhány részletkérdés, amelyről vitatkozni kell Verbényi elvtárral. Az egyik az, hogy túlságosan az oktatókat teszi felelőssé a nevelésbeli fogyatékosokért. Persze, elsősorban mi vagyunk felelősek, ez azonban mégsem vezet oda, hogy feleslegesen mea culpa-zunk és mindenért önmagunkat tegyük felelőssé. Számos körülmény is befolyásolja munkánkat, újabb kötelezettséget rónak miránk. Számolnunk kell külső hatásokkal, szülői, társadalmi és egyéb hatásokkal. Hangsúlyozom, ez nem elhanyagolható, de nem vezethet minket arra az útra, hogy magunkat felmentjük a felelősségre. A továbbiakban az előadással vitázott, nem ért egyet azzal a megállapítással, hogy a középiskolák elég jó „anyagot” adnak. Ott is vannak hibák a nevelés körül, amit nekünk kell kiviáítani. Nagyon befolyásolja a hallgatók munkáját, ami az egyetem után történik velük. Itt is számos hiba történt, aminek ma is érezzük hatását, tehát ezeket a körülményeket is figyelembe kell venni, hogy módszerünk helyesen alakítsuk ki.

Ugyancsak nem ért egyet azzal a megállapítással sem, hogy a hallgatók fegyelmeztetésére kritika az előadással szemben. Persze,

ha a hallgatók túlyomó többsége fegyelmeztetlen, ez feltétlen kritika, azonban nem ez a jellemző egyetemünkre, hanem a hallgatók egyrésztének fegyelmeztetlenség.

Ezek a hallgatók kérdéseire azt válaszolták, hogy az előadás érdekes, csak máson, vízszabozásán és egyben vitatkoztak. Tehát a kis rész fegyelmeztetlensége független az előadástól. Arnakidején — mondta — volt egy vita nálunk, amelyen a diákok részéről az a vélemény hangzott el, hogy tartásnak jó előadást, akkor majd ők is fegyelmezik magukat. Erre én kissé dühösen a beállítás miatt azt mondtam, hogy ne hozzák a kettőt összefüggésbe, a hallgatóknak kutyakötelessége fegyelmeztetetlen végighallgatni az előadást. Lehet, dühömben éles voltam, mégsem lehet arra a vonalra menni, hogy felmentjük a hallgatók egy részét az előadás bizonyos nivóbelli hiányosságá miatt.

Ezek után javasolta: ki kellene jelölni a nevelés első lépését, ez pedig nem lehet más, mint az adni és követelni kérdése. Tisztázni kell, mit, hogyan adunk és követelünk. Alaposan felkészülve kell adni és nagyon következetesen követelni.

Eddig — hibásan — sokat adtunk és keveset követeltünk. Meg

Antal Imre, a felsőoktatás kiváló dolgozója

A Nyelvi Intézetben folyó nevelő munkáról kívánok néhány szót szólni. A Nyelvi Intézet igen sokat foglalkozik nevelési kérdéssel. Tudomásom szerint itt van az egyetemnek legtöbb szakpéztet pedagógusa, ezért nem ösztönösen, hanem tudatosan végzik a nevelő munkát. Örömlen minden mozzanatot áthatja a nevelésre való törekvés. Nincs egyetlen órák sem úgynevezett szervezési momentum nélkül, amely nem tisztán adminisztratív jellegű, nemcsak azt követeljük meg, hogy fegyelmeztetett viselkedjenek a hallgatók, ellenőrizni a jelenlétet, hanem az a célja, hogy biztosítsuk a munkához szükséges kedvező légkört, a hallgatók koncentrációját. A házi feladatok következetes ellenőrzésével komoly kötelesség-teljesítésre, lelkiismeretes, gondos önálló munkára neveljük hallgatóinkat. A számonkérésnél arra törekszünk, hogy

komoly követelményeket támasszunk, alaposan, következetesen és részletesen kérjük számon az anyagot, mert csak így tudjuk hallgatóinkat pontos kötelesség-teljesítésre, gatlások leküzdésére, határozott, bátor fellépésre nevelni.

Az új anyag feldolgozása külön-

sen jó alkalom nekünk arra, hogy példát adjunk az alaposágra, a logikus elrendezésre, a világos fogalmazásra, a lényeg kiemelésre és megválasztásra, főleg pedig arra, hogy a magunk lelkesedésének tüzevel lángra gyujtsuk az ifjúságot a szocialista hazafiságra, a Szovjetunió iránti szeretet lángját. Végül az óra utolsó mozzanataiban, a házi feladat kijelölése során arra törekszünk, hogy megtanítsuk hallgatóinkat a helyes tanulási módszerekre. Amikor a házi feladat megoldására adunk útmutatásokat, az egyáltalán útmutató időrészünk fejlesztésére, a jó időbeosztás kialakítására.

Nemcsak tanszéki értekezleteinken foglalkozunk a nevelés kérdésével, hanem évfolyam és szakmegbeszéléseken is. A megbeszélések nagyon eredményesek abból a szempontból, hogy hovatovább mind egyöntetűbbé válik a tanszék nevelő munkája.

Munkánk sikerét azonban gátolta a mostanában életbe léptetett gyakorlati jegyrendszer, amely lényegében középiskolási osztályozási rendszer

és megfosztja hallgatóságunkat arról, hogy egy-egy nagyobb didaktikai egység elsajátításáról összefüggően adjanak számot és

keel szabni a helyes arányokat. A nevelés előfeltétele az oktatási anyag további javítása, lelkisimerecs, alapos felkészülés, ez teremti meg a tanári tekintélyt. Az ilyen tanárhoz szívesen fordulnak a hallgatók egyéni problémáikkal is.

Rámutatott a közösség viselkedésének jelentőségére. Egyik hallgató, aki szabadságot kért, de nem utazott el, s így órán is jelen volt, nem írta meg a kisvizsgadolgozatát. A szeminárium vezető kérdésre a csoport és a hallgató is letagadta jelenlétét. Mint kiderült, a hallgató, jelenlétének eltagadásával nem akarta kellemetlen helyzetbe hozni a kollektívát, aki érte hazudott. Itt a kollektíva helytelenül védte egyik tagjának érdekét.

(Fogarasi elvtárs: „Meggzokott diákcsiny!”)

Befejezésül, állította, hogy a „neveléstől való idegenkedés” mondvá csinált dolog, olyan látszatot kelt, mintha a tanárok szándékosan tartózkodnának a neveléstől. Ezzel nem ért egyet. Az érletség és oka annak, hogy az oktatók nem tudják ezt a munkát elkezdni, ismeretlen-től félnék. Tanáraink akarnak nevelni, csak segítséget kell adni ahhoz, hogy hogyan kezdjenek hozzá. Ha az ankét módszertani segítséget tud adni, nem lesz ilyen idegenkedés.

A második nap hosszszóli:

Takács Jánosné tanár segéd

A nő hallgatók nagy része mind tanulmányi, mind fizelmi téren nemcsak hogy felveszi a verseny a férfi hallgatókkal, hanem példaképül is állítható a férfi hallgatók elé, még sincs az a megbecsülésük, amely megilletné őket. Bár jó néhány szorgalmas diák-házaspárunk van, akik az egyetemen ismerkedtek meg és úgy kötődtek házasságot, mégis elég sok férfi hallgatótól hallottam már, hogy sohasem választaná magunkat a kártársnők közül élettársat. Amikor megkérdedtem, hogy miért nem, nagyon változatos válaszokat kaptam. Csak elenyésző kis részük hozott fel erkölcsi kifogást és mondták azt, hogy nem tartanák méltónak arra, hogy gyermekei anyja legyen.

többségük inkább azoknak a fontos és kedves női tulajdonságoknak a hiányát hozta fel, amelyekből a házasság melegségét várta.

A leányok is nagy számban panaszkodnak, hogy nem kapják meg a megérdemelt tisztelgetést a férfi hallgatóktól, sőt, még a férfi oktatóktól sem mindig. Természetesen hátrózzalatt nem lehet elérni, hogy a nő hallgatókat jobban megbecsüljék, mint ahogyan azt sem lehet kimondani, hogy a tanárokat jobban tiszteljék. Itt is kettőn áll a vásár. A nő hallgatóknak elsősorban maguknak kell megnevelniük, hogyan áll a dolguk, jóság-e a hallgatóknak elég gyakori olyasfajta megjegyzése, hogy a nő hallgatók azok, akik a fiukat — hogy úgy mondjam — a valósággal elcsábított, hogy azután mintegy erkölcsi kötelességük legyen feleségül venni őket.

Természetesen a férfi hallgatók csak a könnyű sikereikkel hencsegnak el, ami szintén nem helyes,

de a rendreutalásokról, az u. n. legetésekről bőlcen hallgatnak, azoknak nem megy híre. Mégis nő hallgatóknak nem elég érlelyen lépnek fel az ilyen hangokkal szemben. Amint idősebb lennének, kidolgozni az emberi magatartásukat az egyetemen érvényes szabályait, ugyanúgy el kellene határozni, hogyan kell megregulálni a cinikus és durva lovagokat.

Azt, hogy a férfi hallgatók jó-

vendő feleségüket úgy képzik el, hogy az ne csak kiváló szakember legyen, hanem jó háziasszony, édesanya, gyengéd feleség is, nagyon emberinek találok meg, hogy sokszor a nő hallgatók is alacsonyrendűségű érzéssel küzdenek, félnék attól, hogy nem lesznek elég jó feleségek, mert sok mindenhez nem értenek, amihez érteni kellene. Sajnos, ez is nagyrészt első és középfokú nevelésünk hiánya, de nagyon reményeink vannak arra, különösen a vidéki pedagógusok kongresszusa után, hogy sok mindent korrigálni fognak. Azonban ezen a téren mi is tehetünk valamit, segítségére lehetünk a nő hallgatóknak.

Sok helyen vannak a diákotthonokban a leányoknak egyszésges kezdeményezésük. Pl. szabad idejüket ilyekheznek úgy kihasználják, hogy összeülnek kézimunkázni.

Eleinte kevesebben voltak, később mind többen szívesen vettek részt ebben a munkában. Sokan, akik azelőtt nem tudták a tűt a kezükbe venni, megta-ultak varrni és kézimunkázni. Mint dolgozó nő, anya és pedagógus, még hozzá lányos anyk.

Bevezetőlképpen vázolta a testnevelési tanszék feladatát. Speciális helyzetét nézve megállapította, hogy igen sok lehetőség nyílik itt a nevelésre, főleg a közösségi szellem kialakítására. Ez a sportmunka különlegességéből is következik.

A sport bátorságra, becsületességre, küzdőszellemre nevel.

Arra tanítja a hallgatókat, hogy ne szégyeljük ügytelenségüket, fogyatékoságukat, hanem küzdjék le azokat. Mindez megtalálható egy testnevelési óra keretében. Ezenkívül beszélhetünk a hallgatókkal egyénileg is, ismeretjük előttük pártunk és kormánynak sportprogramját, amire az egész világ is felelős.

További részben arra kérte a szaktanszékeket, hogy megértésel kezeljék élvonalbeli sportolók ügyét, akiknek sokszor hónapok kieséseket kell pótolniuk, hogy elvégezzék az egyetemet. Ez nem jelenti azt, hogy a sportolók kifogástalan példa-

attól a lehetőségétől, hogy mennyiségi tudásuk éppen a vizsgára való alapos készültsé során min segí igrás útján lényegesen emelkedjék. Emellett a gyakorlati jegy a tanulmányok befeljezése alkalmával megkövetelt vizsgával bizonyos fokig ellentétben áll. Nehéz egyszerre az összes egyetemen szerzett tudást számonkérni, ha előzőleg soha nem tettek vizsgát. Javasolom, hogy a nyelvekből is évenként egyszer, összefüggő vizsga alakjában kérjük számon a hallgatók tudását.

Meg kell említenem, hogy az első éves hallgatók nemigen ismerik az egyetem szervezését, a választható szakokat, a vizsgarendet és a követelményeket.

Kíváncsúságnak tartanám, ha készülnék a közgazdász útmutató az első éves hallgatók részére, amely tájékoztatná őket az egyetem szervezéséről, a vizsgakövetelményekről stb.

Végül a hallgatók magatartásában megmutatókozó hibák és hiányosságok kiküszöbölésére javasolom, hogy állítsuk össze a szocialista ember ériketési szabályait megfelelő tanári segítséggel. Nagyon helyes volna ezt az első éves hallgatók kezébe adni, hogy tudjanak helyesen viselkedni.

A magyar nőkre hazánk m'ndig számíthatott nehez időkb'ben a nagy feladatok megoldásában.

Szeretném megemlíteni nő hallgatóinkat egy sor olyan nehézségtől, amelyet könnyen ki lehet kiküszöbölti felvilágosított munkával. A Nyelvi Intézet nevelési aktívái javasolják, hogy használjuk fel ennek a nevelésnek érdekében a klubot, a „Művelő magad” röplapot, a Közgazdász. Hívjunk meg okos beszélgetései orvost a diákcsinálókba, segítségünk a nő hallgatóknak abban, hogy ne csak mint szakemberek, hanem, mint nők is meg tudjanak birkóznai az előttük álló feladatokkal.

A magyar nőkre hazánk m'ndig számíthatott nehez időkb'ben a nagy feladatok megoldásában.

Sok esetben megbizonyították, hogy nemcsak munkahelyükön tudnak helytállni, hanem mint nők is tudják női kötelességüket teljesíteni. Vörösmarty szerint a nő kezében vannak a gyermek álmak, tündérvilága a lelkek ifjúalma, s a férfi boldogsága. Rajtuk áll, hogy kivívjuk a nő hallgatók megbecsülését és akkor felhasználhatjuk azt a hatalmas nevelő erőf, amelyet éppen a nők rejtnek magukban gyengédebb lelkületük következtében.

Molnár Sándor, a testnevelési tanszék vezetője

Képei ifjúságunknak. Különösen a tanulmányi eredményük gyenge. Ha akad közöttük jó tanuló, feltétlen népszerűsíteni kell, mert ez az eredmény nagyon nehezen érhető el.

Beszélt azokról a sportolókról, akik nem a Haladásban sportolnak, hanem bizonyos előnyökért más egyesületekbe mennek, s kiessnek az egyetemi nevelés alól.

Edzőink nevelési munkát ukat általában jól végzik, de még sok mindent meg kell tennük a harmonikus nevelési munka érdekében.

Feltűnő hiányosságaink nincsenek. Ha az edzők, sportvezetők és az egyetem illetékes szervei hivatásuk magasztalás maradásnak, még több sportolót tudunk nevelni és a szocialista ifjú eszményének megvalósításához vezetni.

A nevelés kérdései az oktatási folyamaton kívül

CSANÁDI GYÖRGY DOCENS

Marxizmus-Leninizmus tanítása

Ankétünk első napján Verbényi elvtárs azokkal a nevelési feladatokkal foglalkozott, amik a szorosan vett oktatási folyamatban állanak előttünk. A mai referátum olyan nevelési problémákat igyekszik felvetni, amik az oktatási folyamatán kívül várnak megoldásra. Ezeknek a problémáknak köre rendkívül tág, a nevelés eszközei és módszerei sokkal nehezebben tekinthetők át, mint az oktatási folyamaton belül. Minden befolyás, ami a hallgatókat az egyetemen éri, pozitív hatású lehet és kell is, hogy legyen; a tanárok és a hallgatók érintkezésének sokoldalú formái az oktatási folyamaton kívül is, a diákközösségek változatos rendszere mind eszközei a nevelésnek. A politikai, erkölcsi, kulturális, magartásbeli nevelésnek a szorosan vett oktatási munkán kívül oly sokrétű útjai vannak, hogy ezek még fő vonalaikban sem férnek bele egy rövid referátum keretébe. Beszámolóm ezért alig haladja meg egy vitaindító felszólalás igényét. Referátumomban elsősorban azzal a kérdéssel foglalkozom: miben látom a főokat egyetemünk oktatási munkájának, és mik az ebből folyó fő teendők; a továbbiakban pedig a tanári és hallgatói közösségekkel, a tanároknak és diákoknak az oktatási folyamaton kívüli érintkezéssel, az egyetemi hagyományokkal és a szakszervezet feladataival foglalkozom a nevelés terén.

Ifjúságunk igazi arcúata

A kiindulás: egyetemi fiatalunk jelenlegi helyzetének értékelése. Ebben szeretném Verbényi elvtárs megállapításait néhány irányban kiegészíteni. Nagy Imre elvtárs az ifjú választók nagygyűlésén néhány nappal ezelőtt azt mondotta, hogy azokhoz csatlakozzunk, akik a fiatalok körében

itt-ott szembetűnő eltérések miatt megérett a mi ifjúságunk igazi arcúata, — a becstelenség dolgozó, — a jövő feladataira lelkesen készülő fiatalok óriási tömegét.

Előre kell bocsátanom, hogy Nagy Imre elvtársnak, egyetemünk professzorának szavaihoz teljes mértékben csatlakozunk: nem gondoljuk, hogy fiatalunk a romlás útján lenne, hogy képét a kirívó hibák általánosításával kellene megrajzolnunk, — amit erre sokan a hajlamok, feltűnően optimisták vagyunk a fiatalok nevelésének lehetőségeivel szemben, sőt nem tartjuk lebecsülhetőnek azokat az eredményeket sem, amiket fiatalaink, ezek közt közzéadásuk nagy tömegei máris elérték a politikai fejlődés, munka, tanulás frontján.

Mi az oka mégis, hogy fiataljainkat jellemzően, rendszerint a negatív vonásokat emeljük ki,

— hogy kissé már szokássá vált az elégedetlenség állandó hangoztatása ifjúságunkkal szemben, az állandó ostorozás? Ennek egyik oka mindenesetre az, hogy fiataljainkat, nemzetünknek ezt a drága kincsét féltő gondallal szeretnénk az egyetemre felkészíteni, a jövő feladataira segíteni és a jövő iránti felelősséggel kell felelősséget minden káros jelenségre, amely ifjúságunkat fertőzi; tiszteljük ifjúságunkat és ezért követelünk tőlük sokat. De

van egy másik, lényegesebb ok is: az, hogy a negatív jelenségek a feltűnőek! A jampelkedő, anyagias, lógós, durva fiatalok

azért tűnnek úgy szembe, mert fiataljaink egészséges tömege nem ellensúlyozza ezeknek szerepét sokkal hangosabb hősökkel.

Nem alakult ki olyan ifjúsági közelet, amelynek keretében fiataljaink friss, energikus, öltéses módon tudták volna maguk leközödni a káros jelenségekkel, és amely az egészséges fiatalok kezdeményezését, tettévát, lelkesedését tömegesen kapcsolta volna hozzá az idősebb nemzedék szívnak munkájához. A becstelenség, szorgalmas fiatalok tömege a háttérben van, energiái nincsenek kihasználva; felelősségük többnyire nem terjed túl saját munkájuk határain. Így válnak azután a fiatalok cégyérvé a hibák.

Persze, önmagában az is hiába, és a fiataloknál nem is időszerű, ha nem mutatkozik meg ifjúságunkban a jobbért való harc friss, robbanékony energiája.

Azokat a fiatalokat, akik saját munkájukat tisztességesen elvégzik, tehát önmagukkal szemben igényesek, de nem érznek felelősséget társaikért — csak egy lépésköz választja el azokat, akik munkájukat önmagukkal szemben is igénytelenek és megelégednek azokkal a közepes eredményekkel,

amikkel még éppen „meg lehet élni”. Ezzel a típpsal, az eddigi ösztöndíjrendszer jövőtől, egyetemünkön is szép számmal találkozhatunk; különösen a mostani IV. évfolyamon ismerem sok jóképességű hallgatót, akiknél csak a törekvés hiányán múlott, hogy nem ért el lényegesen jobb eredményeket.

Miért?

Előbbre csak akkor jutunk, ha megkeressük a miért-et is. Verbényi elvtárs rámutatott fontos okokra, amik a közzéadás-fiataljais tanulmányi munkájára szempontjából szerepet játszottak; szeretném ezeket is tovább fejteni. Olyan dolgokról is fogok említeni tenni, amik nem egyetemen oktató-nevelő munkájában fekszenek; ezeket is világosan látnunk kell, hogy teendőinket helyesen határozhassuk meg.

Nem állítottunk helyes perspektívát

Megemlítette Verbényi elvtárs egyik fő okként, hogy helytelenül állítottuk hallgatóink elé öv pályájukat; közzéadásaink, akik népgazdaságunk potenciális vezéreként gyanánt kezelik ki az erveletről, engedünk, sőt gyakran mi magunk aktiv segítünk olyan képet kialakítani, hogy a főiskola padjaitól kilépe rögtön realisan is „ezékkarrá válnak; hallgatóink alahogy úgy képzeltek, hogy a

marsallbotot nemcsak tarsolyukban hordják, hanem a diploma, legyen bár közepes vagy elégséges diploma is, egyben a marsallbotot is jelenti. Szeretném Verbényi elvtársnak ezt a helyes megállapítást szélesebben megfogalmazni: fiataljaink elé nem állítottunk helyes perspektívát és ezzel összefüggésben nem határozottuk meg világosan fiataljaink, különösen egyetemi fiataljaink feladatát.

Az egyéni és közösségi érdek összhangja

A nevelés alapjai: a helyesen kialakított távlatok. Mindez, ami az ifjúságban oly vonzó és értékes: a friss energiák előrehajló ereje, a törekvés az újra, az igényesség, a harc az eredményekért, az áldozatkészség — mindez az ifjúság lelkesedésére ismazkodik. A lelkesedést pedig csak az alakíthatja ki, ha fiataljaink látja maga előtt a célokat, amikért küzdeni érdemes, igazávé teszi a célokat és megváltóvá teszi az eszméket. A nevelés eszközei és módszerei sokkal nehezebben tekinthetők át, mint az oktatási folyamaton belül. Minden befolyás, ami a hallgatókat az egyetemen éri, pozitív hatású lehet és kell is, hogy legyen; a tanárok és a hallgatók érintkezésének sokoldalú formái az oktatási folyamaton kívül is, a diákközösségek változatos rendszere mind eszközei a nevelésnek. A politikai, erkölcsi, kulturális, magartásbeli nevelésnek a szorosan vett oktatási munkán kívül oly sokrétű útjai vannak, hogy ezek még fő vonalaikban sem férnek bele egy rövid referátum keretébe. Beszámolóm ezért alig haladja meg egy vitaindító felszólalás igényét. Referátumomban elsősorban azzal a kérdéssel foglalkozom: miben látom a főokat egyetemünk oktatási munkájának, és mik az ebből folyó fő teendők; a továbbiakban pedig a tanári és hallgatói közösségekkel, a tanároknak és diákoknak az oktatási folyamaton kívüli érintkezéssel, az egyetemi hagyományokkal és a szakszervezet feladataival foglalkozom a nevelés terén.

perspektíva pedig ugyanakkor papírízű maradt, lett a talaja fiataljaink szökiben szóváltott anyagosságának. A perspektíva leszűkülése csak része annak a fogyatékoságnak, hogy nem tudtuk diájként benső meggyőződésévé tenni az egyéni és közösségi érdek összhangját a szocialista államban — azt, hogy egyéni érdekük csak a közösségi érdek kielégítésének talaján állhat meg szilárdan. — hogy ha egyéni érdekük a közérdekkel ámenetleg ellentéte kerülnél is, a közösségi érdek szolgálata végső soron egyetlen következetes megvalósítása egyéni érdeküknek.

Az egyéni és közösségi érdek összhangjáról való benső meggyőződés feltételezi a bizalmat a közösség iránt.

Népi demokráciánk társadalmi feladatainak közössége hallgatóik felé elsősorban az evetemen közösségben keresztül jelentkezik; ezen keresztül is megértik a gyakorlatban az egyéni és közösségi érdek összhangját. Mindaz, ami hallgatóinkban megrendíti az egyetemi közösség — és annak vezető ereje, a tanári közösség — iránti bizalmat, rontja az egyéni és közösségi érdek összhangjának kialakulását hallgatóink tudatában. E téren mi, tanárok nem egyszer követünk el hibákat: például, amikor munkánk hibáit megnehezítik hallgatóinknak a felkészülést (pl. jegyzetek készítése). Nemrégem még előfordult, hogy egyes tanárszékünk a hallgatók panaszait ilyen esetekben a nehézségektől való meghátrálásnak minősítették; holott világos, hogy a nehézségek leküzdésére hallgatóink munkánk színvonalának emelésével, a követelmények fokozásával kell nevelnünk, nem pedig azzal, hogy saját nehézségeinket a diákokra áthárítjuk.

A főokat azonban nem ebben látom, hanem abban, hogy

nem tudtuk hallgatóink zömének életfelfogása szilárd alapjává tenni a marxizmus-leninizmus eszméit és emiatt nem mutatkozt meg jellemükben, tevékenységükben az elmélet alakító hatása.

A marxizmus-leninizmust részletesen tanítottuk az egyetemen, de az oktatás színvonalára egyáltalán nem volt kielégítő; nem a meggyőző érveléssel párosult jathoz, hanem a dogmatizmus jellemzte.

Emlékezzünk Rudas elvtársral Hányszor tapasztaltuk, amikor tajfelőleket vettünk fel a pártba, hogy fiatal emberek, akik vallási előítéletekkel, kispolgári felfogással kerültek az egyetemre, az ő előadásainak hatása alatt tették benső meggyőződésükké a marxizmus-leninizmust.

1950 óta azonban egészen az utóbbi időig egyetemünkön ilyen átütőerű ideológiai oktatást még megközelítőleg sem tudtunk elérni.

De nem pusztán a marxizmus-tanítás fiatal oktató gárdájának tapasztalatlanaságáról volt itt szó, — hiszen a politikai gazdaságtan tanácske kiváló tanesemlyetével sem tudott lényegesen nagyobb nevelőhatást elérni. A mélyen fekvő okok a párt politikájának azok a hibái voltak, amiket a tavaly júniusi határozatok tártak fel. Mint a KV-nek a propagandamunkáról szóló egy év előtti határozata megállapította, ezek voltak maguk után az ideológiai oktatás dogmatizmusát is. Emellett az ideológiai tanítás hallgatóink nagy többsége számára tantételek iskolás színvonalán maradt meg azért is, mert gyakorlati tapasztalata a tanulatokat nem támasztották alá.

Ez persze nem annyit jelent, mintha hallgatóink ne fogadták volna el a marxizmus-leninizmust. Elfogadták, mégpedig lényegében ösztön meggyőződésből:

társadalmi kérdések megfellelésénél ez határozta meg állásfoglalásukat. De az ideológia, mint valamiféle tudományos tétel maradt meg értelmükben, amit olyankor vesznek elő, mikor bizonytalan állást kell foglalniuk valamilyen társadalmi kérdésben. Nem hatolt mélyebbre bennük, nem vált élménnyé is; nem vált alapjává mindennapi tevékenységüknek és magartásuknak. Más szóval: nem lett valóban többségénél, úgy hiszem így kell jellemoznünk a helyzetet.

A KV. tavaly júniusi és idek októberi határozatai megterem-

tek számunkra a biztos alapot, hogy ezt az alapvető problémát megoldjuk. Döntő feladat ez, ami halasztást nem tűr és objektív feltételei adva vannak.

Nem várhatunk öibetett kézzel arra, hogy új gazdaság-politikánk eredményeit maguktól alakítsák ki hallgatóinkban a szilárd marxist-leninista világnézet és megoldják helyettünk ifjúságunk nevelésének problémáit.

Ertemiségű pályára készülő fiatalokról van szó, akikben az ideológiai tanításokat világnézetű érlelhetjük, ha oktatásunkat megtszítjuk a dogmatizmustól és ehhez hozzákapcsoljuk tanesemlyetünk személyes befolyását az oktatási folyamaton kívül is. Ennek a munkának hitelét tanítványaink számára az fogja megadni, ha bemutatjuk azt a következetes harcot, amit pártunk, kormányunk az októberi határozatok után az új gazdasági politika megvalósításáért folytat.

Első teendők tehát ezeknek a nevelési feladatoknak megvalósításában az oktatásban, elsődleg elsősorban az ideológiai tárgyak, de a többi tárgyat oktatásban is. Magyarán: meg az elméletet, mutassuk meg a gyakorlatot összes eredményeivel és hibáival együtt — mutatassuk meg azt a harcot is, amely a hibák ellen folyik. Oktatásunk így lesz komoly hatóerő a hallgatók világnézetének kialakításában; de ehhez természetesen

az szükséges, hogy oktatóink elméleti jártasságuk mellett megfelelő gyakorlati tapasztalatokkal rendelkezzenek és maguk is résztvevők abban a harcban, amellyel előadásukban a hallgatóknak beszámolnak.

Az elmúlt tanév elejéől kezdve egyetemünk tanterveit e téren már tették lépéseket; Buzás elvtárs tegnap elhangzott felszólalásában azt mondotta, hogy ezek a lépések nem valami nagyok. Mindenesetre az eddigi eredmények az októberi határozatok alapján tovább kell fejleszteni. De tanesemlyetünk ideológiai nevelőmunkája nem állhat meg az oktatásnál, különösen nem ma, amikor nagy lemaradásainkat kell behoznunk. A tanárok rendszeresen érintkezésére a hallgatókkal az oktatási folyamaton kívül egyébként is szükség van, — és ennek

a rendszeres érintkezésnek, személyes ráhatásnak fő tartalmát nézetem szerint hallgatóink világnézetének kialakítása kell, hogy képezze.

A tanulás csak tanmenetszerű tanulás?

Annak, hogy az ideológia ifjúságunkban élményszerűvé váljék, egyik legfontosabb eszköze, ha maga a fiataljais is harcol a politikai eszmék valóraváltásáért. Ez áttevett bennünk ahhoz a kérdéshez: hogyan határozunk meg a fiataljais, espedig jelen esetben egyetemi fiataljaink társadalmi feladatát? „Tanulni, tanulni, tanulni, — ez most a feladat elvtársak, — kétségtelenül megadja az egyetemi fiataljais feladatának lényegét. De vajon helyes-e a tanulást kizárólag tanmenetszerű tanulással azonosítani? Szakmailag és politikailag felkészült, tevékeny fiataljaisot kell az egyetemről kibocsátanunk. A szakmai tárgyak elméleti oktatását megfelelő gyakorlati oktatással egészítettük ki és valljuk, hogy az elméletet a gyakorlati alkalmazáson keresztül érti meg igazán a hallgató.

Vajon széleskörű politikai elméleti oktatásunk mellett adtunk-e a hallgatóknak olyan politikai feladatokat, amiknek végrehajtása során az elmélet fegyvereit a gyakorlatban is megtanulták forgatni

— megadtuk-e nekik a politikai munka élményeit is? Hallgatóink politikai munkájának lényegében az egyetem kereténél ismétlik az életet. Az egyetem közössége azonban más, mint a társadalom; a politikai munka tájnyomórszta a tanulmányi agitáció körül forgott és nem egyszer üres soron egyetlen fajult. Mindez hallgatóink politikai felelősségérzését nagymértékben csökkentette és helyesen mutat rá Pándi Pál az Irodalmi Újságot, hogy a NEKOSZ-kollégiumok e téren messze má hallgatóink felett állottak. Példának szeretőm felhozni, hogy egyetemünk egyik vezető ifjúsági funkcionáriusa, aki szakmailag és politikailag is legértékesebb hallgatóink közé tartozik, Nagy Imre elvtárs emlékeztetes cikket megjelenése után másfél nappal még nem olvasta.

Alapjában véve helyes volt, hogy az egyetemi ifjúságot a mozgalmárkodásból fajult közéleti tevékenységben az egyetem falai közé irányítottuk vissza, ahol fő munkája, a tanulás várja. De ennek a fő célnak, a hallgatók politikai nevelésének megvalósítása érdekében is

szükséges, hogy hallgatóink kaphanak feladatokat az egyetem falain kívül is. Ilyen feladatok adhatna a Haza-fias Népfőrt, vagy a DISZ Központ is.

Persze, vigyáznunk kell arra, hogy milyenek lesznek ezek a feladatok? Nem jelenthetik fia-

Ezek előrebocsátása után néhány módszertani kérdésre térek át

A tanári közösség, mint nevelőkolléktíva hiánya

jellemezte a felszabadulás utáni első éveket főiskoláinkon. A hallgatóság nevelése tisztán az ifjúsági mozgalmi szervek, elsősorban a kollégiumok kezében volt, amely a tanárok laza közösségével nem egyszer egyenesen szemben állott. De még a közelmúltban is gyakran találkozunk azzal a felfogással, hogy

a hallgatóság nevelése a párt-és DISZ-szervek feladata, a tanárok pedig kizárólag az oktatás, — mi más ez, mint a lemondás a tanári kolléktíva nevelő szerepéről?

Holott nyilvánvaló, hogy a nevelésben a tanári közösség lehet csak a vezető szerep, a nevelésért elsősorban a tanári kolléktíva felelős.

A tanári kolléktíva önmagában nem tud átító nevelő munkát folytatni, ha nem támaszkodik a

Nézzük meg a tanári közösséget

Tanári összefogatokon nem egyszer hangozott el a panasz, hogy tanári körünk még nem kolléktíva, — elégedetlenek vagyunk azzal, hogy egymás munkáját nem ismerjük eléggé, a tanszékük gyakran el vannak egymástól szigetelve, kevés az igazi személyes barátság tanáraink között; a kari öntudat, az egymás munkájáért való felelősségek büszkeség tanártársaink sikereire nem él aktívan egyetemünkön. A tanári szakszervezetnek súlyos problémája ez; eddig főleg klubestekkel akartunk ezen segíteni.

Klubestekkel nyilván nem lehet a kolléktíva kialakítani; kolléktíva nem fehér asztalnál, hanem munkában jön létre.

A tanárok közötti személyes elvtársi, baráti kapcsolatok segítik a közösség kialakulását, de a valóságban inkább következményei, mint alapjai a tanári kolléktíva létrejöttének.

A tanári kolléktíva alapja: a közös feladatok, a végrehajtás egybehangoltsága és a felelősség a közös eredményekért. Ez az, amit tanári közösségünk kialakulásának útján lassan tudunk csak kiépíteni, részben éppen azért, mert a nevelési feladatok nem áll eléggé világosan előttünk.

Verbényi elvtárs rámutatott arra, hogy tanesemlyetünk ami a maga egészében fiatal tanesemlyet — nem bír kellő nevelői tapasztalatokkal. Tanáraink jelentős részének idejét lefoglalja a tananyag feldolgozása, amit a júniusi határozatok után sok tárgynál alaposan át kellett értékelni; nagy energiákat vesz igénybe lemaradásunk pótlása a tudományos munkában.

Igy azután tanáraink, főleg a fiatal tanesemlyet, jórésze inkább érzi még magát szakembernek, mint nevelőknek, — és ha törekvés is jó nevelővé válni, még nem eléggé tudatos, szakképzett nevelő.

Ebből a szempontból közömbös, hogy Verbényi elvtársnak van-e igaza, aki a tanároknak idegenkedést is lát a neveléssel szemben, vagy Forgács elvtársnak, aki szerint tanesemlyetünk szívesen végezze nevelőmunkát, de nem igen tudja, hogyan kell azt végezni. A tényen ez mit sem változtat: ma nincs egyetemünkön olyan rendszeres, intenzív tanári nevelőmunka, amely átütően képviselne.

Máig a tanesemlyetünk közös feladatait egyrészt az egyes tanszéknek az oktatási rendszerben betöltött szerepe, másrészt a nevelés, jellemformálás feladata határozza meg.

A tananyagok megosztása a tanszékek közt elhatárolja, de egyben össze is kapcsolja a tanszéküket. Eddig a gyakorlatban főleg az elhatárolás hatásait láttuk. Nem egyszer hallottunk olyan haroktat, hogy a tanszék közt azért nehéz kapcsolat teremteni, mert mindegyik más-más tárgyat tart.

Ha jobban szemügyre vesszük az együttműködésnek rengeteg lehetősége van, amit kihasználhatnunk hallgatóink. A tanszékek közt kevés a kollektív vállalt tudományos feladat; csak az utóbbi években kezdjük komolyan venni azt, hogy egyik tárgy építhet arra, amit a másik tanít.

A Jogi Tanszéken legutóbb figyeltünk fel arra, hogy a belker technika oktatásában vannak jogi kérdések, ahol a Belker. tanszéknek segítségét nyújtathatunk. Az a szovinizmus pedig, ahogy egyes tanszék az áttekintés vizsgálata során a maguk portáit meg a közelmúltban is védtek, mutatta, hogy a tanszék

hallgatók kollektívájára. Még a középiskolákban is áll ez, ahol pedig a szervezeti keretek sokkal inkább lehetővé teszik a tanárnak, hogy az egyes hallgatókhoz hozzáférjen. Ha a tanár nem tud a hallgatók közösségére építeni, úgy a hallgatók életének csak igen kis részét képes átfogni és könnyen kerül szembe ellenfélként a hallgatósággal.

Fokozottabb mértékben áll ez az egyetemen, ahol a hallgatók önállósága a tanulmányi munkában sokkal nagyobb és sokkal kisebb a lehetősége annak, hogy a tanár egyéni munkával minden egyes hallgatóhoz, vagy akár azok nagy részéhez is lejutasson.

Az I. éves osztályfőnökök közt azokat szöktük a legjobbakként kiemelni, akik nem maguk szerepelnek sokat csoportjuk előtt, hanem az aktívakat támogatva, segítik elő a csoport kollektívájának kialakulását. Ugy hiszem, hogy ma egyetemünkön éppen a hallgatói kollektívák jelentik a gyenge pontot és azoknak megerősítése egyik fő gondunk.

kelet tárgyaikat nem mindig rendelik alá az egyetem oktatási feladatainak azzal a szerénységgel, mely egy nagy kollektív feladat minden részvevőjére kötelező.

Sokak léphetünk tehát előre már azzal is, hogy a tanszékek közt a tananyag kialakításában, a tudományos munkában teremtik együttműködést. Ezt egészíti ki a tanszékek közös feladata: a nevelés, az oktatási anyagot túl. Itt a tanszéknek egyöntetű eljárást kell kialakítaniuk, ismertetés, hogy milyen rossz hatást vált ki a hallgatók között, ha a vizsgakövetelmények az egyes tanszékek közt és gyakran ugyanazon tanszéken belül is eltérők.

Ha a követelmények, amiket a tanszék a hallgatók elé állítanak, nem egységesek, diájkaink ezeket nem tekinthetik az egész társadalom követéseinek.

Erre különösen ügyelnünk kell, hiszen a vizsgadetek súlya az új ösztöndíjrendszer alapján sokkal nagyobb lesz és nem szabad e rendszer ösztönöz hatását egyetlen vizsgázattással lerontanunk. Ugy hiszem, tanszékünk egyik fontos feladata, hogy a jelenlegi vizsgadombokat éppen az egyöntetű vizsgázattás szempontjából sokkal gondosabban készítsék elő, mint bármely korábbi vizsgát.

Ugyanílyan egyöntetűnek kell lenni a tantestület követelményeinek a hallgatóság magartására tekintetében is. Emlékeztetés, hogy Bihar Ottó elvtársnak valóságos hadjáratot kellett folytatni korábban az esti évfolyamon azért, hogy a hallgatók ne késsenek és ne beszélgesseken óra közben, — főleg azért, mert más előadók ezeket a laszaságokat elnézték. De ki kellene alakítanunk a tanesemlyet részéről is a többé-kevésbé egyöntetű magartást a hallgatósággal szemben.

Az általános követelmény: hogy viselkedésünk hallgatóinkkal szemben az idősebb elvtárs igényes, de közvetlen magartására legyen.

Ezen belül azonban teendőinket eltérően értelmezzük és ritkán hangzik el bírálat abban az irányban, hogy egyikünk magartatása a ridegesség, másikké a túlzott közvetlenség felé hajlít el. Egyébként kézenfekvő, hogy a nevelők közötti rendszeres együttműködés gyakorlati megszervezését a legkövetvebben alulról kezdhetjük meg. Ennek bizonyos nyomatát látjuk abban, hogy az osztályfőnökök elé többek közt azt a feladatot is tesszük: fogják össze a csoportjukban tanító tanesemlyeteket egy kollektívává. Gyakorlatban azonban ez szólamzerű maradt és többnyire alig jelent többet, mint valamelyes informatív kapcsolatot. A jövő évben, de esetleg az idei tanévben is meg kellene csinálni egy kísérletet:

egy közepes csoporthoz csupa pedagógiailag érdeklődő, tehetséges tanárségédet helyezni, akik azt a feladatot kapnák, hogy tervszerűen működjenek együtt, osszák meg a nevelési feladatokat és tapasztalataikról hosszabb idő múltán számoljanak be.

Mindezek ellenére, tanári közösségünk kialakulása jó úton halad. Jelzi ezt a haladást az is, hogy tanesemlyetünk ma már közös ügynek tekintik, hogy egyetemünk az új gazdaság-politika feladatainak megvalósításában gyakorlatilag is kivégezzék és a tanesemlyet fokozott fordulása a nevelés kérdése felé. Végeredményben tanári karunk feladatait, mint tanári közösség, lényegében betölti.

Essel szemben igen rosszul állunk a hallgatói közösséggel

A hallgatói közösség: elvire az egész hallgatóságot jelenti. A maga egészében azonban a hallgatóság nem tekinthető valódi közösségnek; hallgatóink feladatai évfolyamonként, szakonként különbözőek, még ugyanakkor az évfolyamok és azon belül ugyanakkor a szaknak tagjai is alig ismerik egymást a csoportoktól eltekintve és nincs közöttük állandó munkakapcsolat. A hallgatóság egészen belül tehát meg kell keresnünk azokat a kisebb, elemi közösségeket, amelyek a nevelésben aktív szerepet játszhatnak és amelyeknek összessége teszi azután az egész hallgatóságot szervezett közösséggé.

Az elemi közösségként elsősorban két szervezeti forma jöhet számításba: a csoportok és a diákok közötti közösségek. Nézetünk szerint az elemi közösségnek lényegében a csoportot kell tekintetünk és erre kell elsősorban felépítenünk a nevelő munkát.

A csoport tanulmányi és egyben mozgalmi szervezete

De vajon tekinthető-e a csoport közösségnek? Két évvel ezelőtől, mikor nyakig álltunk a középiskolák módszereiben, könyvnyű volt erre a kérdésre igenlelni. A csoportot mint egészet felelősek tekintettük a tanulási feladatokat és ennek a csoporttól a gyenge hallgatók állandó segítségét, a csoport tagjai tanulási feladataikat ellenőrzését. Hogy az agyonszervezésnek, a tanulmányi tervek mechanikus ellenőrzésének és a tanulói párosok elburjánzásának milyen káros következményei voltak, közismert. De érthető, hogy ilyen körülmények közt volt olyan közös feladata a csoportnak, amelynek alapján a közösséggé válhatott volna — ha nem lett volna ez a feladat önmagában elhibázott. Mindenesetre — elsősorban a csoportot vonjuk erkölcsi, politikai felelőségre, ha a tanulmányi munka viszársa.

Az utóbbi időben a tanulást helyesen egyéni munkaként állítjuk hallgatóink elé és harcolunk a középiskolák segítő módszereik ellen.

Ilyen körülmények között a csoportok nem találják meg helyüket. Tevékenységük a tanulmányi munkában magának a DISZ-bizottságnak megállapítása szerint is többnyire gépies és természetesen hatástalan tanulmányi agitációra korlátozódik, a hallgatóságot inkább elidegeníti a DISZ-től és minthogy a csoportoknak alig volt más feladatuk, a csoportot üressé vált.

Arról semmiképpen nem mondhatunk le, hogy a csoportok a nevelés, és pedig elsősorban a munkára, tanulásra nevelés közösségei legyenek. Mi, tanárok, magunkra maradjunk a nevelő munkában, ha a csoportokban nem alakulnak ki a felelősérvetés és igényesség egymás munkájáért, ha nem alakulnak ki a csoportbecsület szelleme. Ez ma csak olyan csoportokban van meg, amelyek személyi összetétele igen erős — gondolok itt pl. egyes pol. gazd. csoportokra — a csoport közösségi eréje itt sokkal inkább a hallgatók egy részének feljebb lépésére, semmint a nevelőmunkára támaszkodik. Rendszerint éppen ezekben a csoportokban van a legkevesebb szükség arra, hogy a csoportközösséget nevelőmunkára mozgósítsuk.

A csoportok többségében azonban nincs olyan erős mag, amely az egész csoportot magával tudná ragadni. Hogyan tudjuk a csoportokat segíteni abban, hogy ki-

A diákok közötti közösségek

A diákok közötti közösségek, vagy a szobakollektívák — nézetem szerint nem képezhetik a fő közösséget az egyetemmel való munkában, mert a hallgatóknak csak egy részét ölelik fel. A munka székelye: az egyetem és elsősorban magán az egyetemen kialakult szervezeti egységekre kell támaszkodnunk. Ez természetesen nem azt jelenti, mintha helyesebbnek a diákokonközli közösségeknek is megvannak a feladataik, de elsősorban a helyes magartásra és a kulturális érdeklődésre nevelés terén.

Persze, olyan kisebb szobakollektívák, melyekben kiváló fiatal elvtársak a hangadó, a politikai-erkölcsi nevelés, a munkára nevelés terén is komoly szerepet tölthetnek be. De ez kizárólag a szobakollektívák tagjainak szemé-

A tanárok és hallgatók érintkezése az oktatáson kívül

A tanárok és diákok érintkezése az oktatási folyamatban adva van, az oktatási folyamaton kívül azonban az érintkezési formái nem egyszer nehéz megtalálni.

Persze, nem használjuk ki mindig a kínálkozó alkalmakat sem. Az előadás két órája közötti tízperces egyes elvtársaink pihenésére, vagy jegyzetük átadására használják fel, holott ez a legtermészetesebb módja a hallgatókkal való beszélgetésnek.

Ez azonban az oktatáson kívüli érintkezésnek rövid tartamú formája. Igen jó lehet arra, hogy a hallgatót felbátorítsa arra, hogy keresse az érintkezést tanárával; de sokkal természetesebb és érdekesebb mód az, amikor a hallgató külön felkeresi a tanárt, vagy amikor a tanár kezdeményezi a hallgatókkal való együttléte-

As előbbi.

Amikor a hallgató keresi fel a tanárt

szakmai vagy személyi problémájával, a legjobb módszer az, hogy mennyire sikerült a tanárnak a diákokban bizalmat és bizalmat gerjesztenie. Az érintkezésnek ezt a módját azonban a nevelő megszervezni nem tudja. Sokkal nagyobb ezért a jelentősége azoknak az együttlételemeknek, amiket a tanár kezdeményez. A lehetőségek itt rendkívül változatosak. A tanár behívhatja magához a diákokat beszélgetésre, sőt meghívhat egész csoportot is, akár a tanszékre,

alig járunk a hallgatók közé.

Legutóbb, mikor a Makarenko utcai diákokonban igazán elismerésemre méltóan jó előadásban adta egyetemünk színjátszócsoportha a Talpsimogatót; talán 4-5 tanár vett részt új színjátszócsoporthoz első egyetemi fellépésén.

A legegyszerűbb érintkezési mód.

ha a tanár meglátogatja a diákokonban, Haasz elvtárs mondta egy ízben, hogy a Szovjetunióban nem tudott volna elképzelni

Csánádi György

és sportmunkában is tartalommal töltse meg és ezzel is közelebb hozza egymáshoz a hallgatókat. Itt jó példa az egyik IV. éves pol. gazd. csoport, amely tavaly rendszeres zenedelutánokhoz jött össze és ez nagyon erősítette a csoport kollektíváját; — azonban ez személyi összetételében messze az átlagon felüli csoport, amelynek példájából a tapasztalatokat általánosítani merész dolog lenne.

Nagyon óvatosnak kell lennünk abban, hogy a kulturális és sportkapcsolatok ne csúszzanak el lélektelen sablonba,

amint ez a közös mozi- és színházlátogatásoknál rendszerint történik. Legkézenfekvőbbnek azt tartanám, ha a csoportok ki-árusításokat szerveznek, esetleg egy-egy tanár meghívásával és ez természetesen megkeresve a sportnak, felolvasásoknak stb.

Ugy gondolom, vissza kell térnünk a csoportok kollektív felelősségvételére is az utóbbi években nagyon kevés világot látom, amik a csoportokat dicséretkeltésként vagy fellengézetkeltésként tartanám a jó csoportok valamiféle kollektív jutalmazását is. Ilyen jutalom önmagában jöhetne számításba egyetemen kívüli, kitüntető feladatok is.

Es itt ismét visszakanyarodunk egyik korábbi témánkhoz: azokat a feladatokat, amiket hallgatóságunknak az Egyetemen kívüli szánnak, lehetőleg a csoportok kötelek fenntartásával kellene kiadnunk. Ezzel a csoportok valóban kollektív munkafeladatokhoz jutnának és ez nagyon erősítené a közösségi munkát és felelősségvételét szellemét.

Még egy megjegyzést a II. éves csoportokról. Ugy hiszem, a II. év indulási nehézségeit fokozza, hogy a szakosítás folytán az I. évben kialakult csoportok keretét felbomlanak, a csoportok személyi összetétele teljesen újonnak alakul ki. A csoportoknak itt közvetlen tanári segítségére van szükségük.

Meg kellene fontolnunk az osztályfőnöki rendszer meghosszabbítását fél évvel — vagy még inkább azt, hogy a szaktanácsok évfolyamfelelősi rendszerre megerősítsük. Azokon a szakokon, ahol kétféle több csoport van a II. évben, az évfolyamfelelős mellett a tanszéknek legfeljebb az első félévre segítséget kellene bízni a szaktanácsokkal az aktívok kereszttel komolyan kellene foglalkoznia a csoportok kollektív kialakulásának elősegítésével. Természetesen eszre ez a probléma, ha az I. évet is szakosítani tudnánk.

Makarenko utcai kultúrterület munkájának nyilván lesz hatása az egész otthon életére, bár ez a hatás ma még nem igen mérhető.

A nagyobb kultúrrendező nyeknél sokkal fontosabbak tartom a diákokonközli klubélet felvirágztatását. E téren már van kezdeti sikereink, de azt kellene elérnünk áldozatok árán is hogy

az otthonok klubhelyiségei igen kényelmesen berendezett, jól felszerelt helyiségek legyenek, ahol a hallgatók már csak a környezeti kultúráltsága miatt is szívesen töltik idejüket.

A klubélet fellendítésénél azonban legfontosabb feltétele az hogy a tanárok rendszeresen látogassák a klubokat.

olyan hetet, hogy a diáklklubot ne keresse fel. Ilyen látogatásnak sikerült megoldása volt Buzá elvtárs hangfelmérése, amit a külkereskedelmi szakosok számára tartott a diákokonban. A tanári látogatásnál azonban nem kell mindig ilyen szervezeti és célrendszer lennie. A tanár szereti névenkedni, örömmel tölti néhány órát vidám, érdekeldő fiatal elvtársak társaságában.

Egyáltalán nem szükséges, hogy előre megtervezze, miről fog beszélni hallgatóival, hogy mi lesz a „nevelési célja” látogatásának

Ha egyéniségéből kultúra, politikai érettség, szellemet sugárzik, kis megnyilatkozásaival sokkal nagyobb ráhatást ér el, mintha órákon keresztül agitálna.

Ez persze nem jelenti azt, hogy ne alakulhasson ki a diákokonközli klubokban vagy egyik szobájban politikai kérdésekről túzese vitázó kör a tanár körül. Meggyőződésem, hogy hallgatóink megbecsülésével és örmömel ragadják tanárait, ha látogatásban a rokonszenvet és érdeklődést érzik; de idegenkedéssel fogadják, ha úgy vélik, hogy a tanári látogatás csak ürügy vagy a milyen nevelési célú beszélgetés. Ha a tanár kifejezetten valamilyen kérdéssről akar beszélgetni hallgatójával, úgy legcélsze-

rűbb, ha magához hívja be; vagy ha elmege a diákokonba, első szava az legyen, hogy megmondja, most nem látogatni jött, hanem valamit megbeszélni.

Sajnálatos, de a tanárok és diákok közötti

együttlétek kedves és hagyományos formái még el sem kezdtek kialakulni egyetemünkön — osztva egyéb egyetemi hagyományok sorsát. Ilyen kedves forma lenne az, ha a tanárok, kitüntetésből, egy-egy csoportot meghívának a tanszékre. Egy pohár tea, vagy hasonló egyszerű vendéglátás adna meg a keretet és a tanár a hallgatókkal elbeszélgetne, elszórkakozna egy estét. A szovjet egyetemeken ilyen együttlétek nagy hagyományal vannak.

Egyébként, a felsőbb évfolyamokon, a szakok keretén belül a szaktanácsok és a hozzátartozó hallgatóság érintkezése eléggé rendszeresnek mondható. A köz-

göz pártszervezetek itt is nagy segítséget fognak jelenteni. Bevallom, meleg lett a szívem körül, mikor a legutóbbi párttaggyűlés szünetében az egyik elvtárs, aki közismerten nehezen tudja megtalálni a közvetlen érintkezést a hallgatóival, a padban egy sereg diáktól körül téve, nagy beszélgetésben látam.

A döntő azonban az, hogy keveset beszéljünk a hallgatókkal való együttlétefontosságáról és többet tegyünk ennek érdekében.

Régóta küzdünk azért, hogy egyetemünkön — a jó munka mellett — eleven, fiatalos, színes diákelet virágozzék ki

Ennek sok lehetősége közül egyet szeretnék kiemelni: az egyetemi hagyományokat. A haladó nemzeti hagyományokról általában beszélünk eléget — itt sokkal kisebb kör igénytelenebb hagyományainak kialakításáról, sajátos egyetemi hagyományokról van szó. Hagyományok nemcsak spontán alakulhatnak ki az egyetemen, hanem bizonyos fokiig meg is szervezhetjük azokat;

évente visszatérő rendezvények például alkalmasak arra, hogy hagyományokká váljanak.

Ehhez azonban szükséges, hogy a hallgatók ezt az egyetemen egyik jellemző sajátosságának tekintésék, örömmel készüljenek rájuk, a hagyományok összetartó erőt jelentsenek az egyetemen belül.

Egyelőre nem tekinthetjük hagyományosnak a Kossuth-emlékversenyeket, bár azzá válhatnak. Némileg hagyomány már a IV. évesek búcsúestje, de hogy értékes hagyományá váljék, ebbe a búcsúestbe sokkal jobban be kellene kapcsolni az alsóbb évfolyamok hallgatóit is. Más szóval: a búcsút erősebben össze kell kapcsolnunk a búcsúzatással.

Van azonban kínálkozó lehetőség olyan hagyomány kialakítására, amely egyetemünk egész jellegét áthatná és ebben halzánk egyetlen fősoklaja sincs olyan kedvező helyzetben mint a miénk, amely Marx Károly nevével viseli.

Teljesen érthető, hogy miért nem állottuk egyetemünkön Marx Károly emlé-két?

A szakszervezet feladata

Befejezésül néhány szót a tanári szakszervezet feladatairól. Sok szó esett már arról, hogy nevelői munkánk gyengeségéért fő oka pedagógiai tapasztalatlanságunk; ennek a tapasztalatlanságunk egyik oka kétségkívül az, hogy az egyetemi nevelés módszertanának tudományos kidolgozása még gyermekcipőben jár.

A szakszervezet feladatának tartom a nevelőmunka megjavítása terén, hogy előmozdítsa az egyetemi nevelési módszerek kidolgozását és fokozza a tanárok nevelői hivatástudatát;

mindkét cél csak tömegmozgósítással érhető el.

A tudomány: tapasztalatok általánosítása. Nevelői tapasztalataink vannak; sok, ösztönösen jó nevelő van tanári karunkban is, akikben lerakódhat konkrét nevelési élmények, de ezeket nyilvánosan elmondani csak akkor szokták, mikor már bizonyos általánosításához eljutottak. Vegyük tudomásul, hogy az egyetemi nevelésben még a tudományos nyersanyag összegyűjtésének stádiumában vagyunk.

Gyűjtsük kis, konkrét nevelési élményeinket és meg kellene fontolni azt is, hogy ezeket esetleg publikáljuk.

A szemináriumvezetés módszerére vonatkozó minden általános cikknél többet tanultam két évvel ezelőtől egy szovjet marxizmus-leninizmus szemináriumvezető cikkéből, amely egyszerűen egy nevelési élmény leírása volt — A nevelési módszer kialakításában messze nem aknázunk ki még a tapasztalatcsere lehetőségeit sem.

A jó nevelőmunkának alapja a hivatástudat. A nevelés egyéni munka, sok kezdeményezést, ötletességet követel meg a tanár-

Néhány nappal ezelőtt a DISZ bizottság egyes tagjaival beszélgetve kiderült, hogy őt közül négy nem ismeri Lafague és Liebknecht megemlékezését Marxról, Pedir Marx szomszár a Tőkés írt, hanem csodálatos tudá de mmisséket is mesélt kislányainak; nemcsak a tudomány őrlása volt, hanem igen megrövedő és színes ember is. Mikor hallgatóink elé emberi eszményeket akarunk állítani, miért nem állítjuk eléjük egyetemünk névadóját? Ugy hiszem, ezt a hiányt sürgősen pótolnunk kell. A jövő évtől kezdve pedig azt javasolom, hogy az egyetemre belépő I. éveseket azonnal ismertessük meg Marx életével és életművével, hogy Marx egyénisége átmelegítse és lelkesítse tanulmányi munkájukat.

ni abban, hogy tanári kollektívánk meg fogja tenni a kötelességet.

Hiszen a nevelőmunkára agitálni nem is oly nehéz feladat — mi állhat közelebb egy kommunista-höz? Francia elvtársunk mondogta a szép szavakat: a kommunizmus a világ ifjúsága és olyan holnapokat épít, amelyek dalolnak. Ugy érzem, egész tanári karunk nevében mondhatom, hogy szeretnénk mi is kiérdemelni a pedagógus nevet és szeretnénk ezeket a holnapokat a mi fiataljainkban építeni.

ZÁRSZÓ Fogarasi Béla elvtárs

Azt hiszem, az ankként egészsé- ben véve meg lehetünk elégedve. Sok probléma felmerült, sok helyes kérdéscéltelev volt, bizonyos fokiig nemcsak kérdéscéltelev, hanem kérdéscéltelev az is, javaslatok is. Kétségtelev az is, a részvevők, mind azok, akik majd az anyagot megkapják és tanulmányozni fogják, meg is felelőzték a merítetnek az ankként. Célunk nem az volt, hogy a magyar ifjúság nevelésének országos kérdéseit egyetemes összfelelőztésben megoldjuk — ehhez sokkal nagyobb előkészületek szükségesek — hanem az, hogy meginduljon ez a munka. A jég megtört és azt hiszem, ezentúl az egész egyetem és minden szerve sokkal nagyobb aktivitással fog a nevelés kérdéseivel, az itt felvetett kérdésekkel, vagy fel nem vetett kérdésekkel foglalkozni.

A pozitívumok mellett szeretnék egy-két hiányszógot egész röviden megemlíteni. Jó lett volna, ha minden tanszékünknek és egyetemünk minden szerveinek felelős képviselői is részt vet-

tek volna a vitában. Meg kell említenem, hogy ezt komoly hiányszógnak tartom. Itt van a marxizmus-leninizmus tanszék kollektívája. Az elvtársak talán azt fogják mondani, hogy fiatalok, a tanszék is fiatal. Ez igaz, de az egyetemi hallgatók is fiatalok, még fiatalabbak, még is felszólaltak és nem zavarta őket az a gondolat, hogy itt minden szó meg fognak mérni, hanem okosan és talpraesetten elmondották, amit gondoltak. Felosorolhaték más tanszékeket is. Nézetem szerint a DISZ-tagok ugyan részt vettek a vitában, de a DISZ mint szervezet, amelyről az egész ország beszél, nem hallatta hangját, pedig szerettük volna hallani. Azt hiszem, a jövőben ezt figyelembe kell vennünk az elvtársaknak.

Ísmételtem, hogy egyes, általam most jelzett és még nem jelzett de bizonyára meglévő hiányszógakról eltekintve, az ankként pozitív eredményekkel járt és ezért a részvevőknek az egyetem nevében köszönetet mondok.

Ismeretlen világ egyetemünkön

Minden napi életünket a lehetőségek szerint igyekszünk szebbé, hangulatossabbá tenni. Erre számtalan lehetőségünk van. Opera, színház, hangverseny, rádió; mind olyan lehetőségek, melyek megismertetik velünk az irodalom kevésbé ismert darabjait, a zenei művek sokaságát, a költészet remekeit és mindazt, ami szebbé, gazdagabbá teszi életünket. Ha észszerűen felhasználjuk ezeket a lehetőségeket, akkor kevesebbet fogunk hallani arról, hogy a hallgatók általános műveltsége sok kívánnivalót hagy maga után.

Melyik az az ága a művészetnek, amely az irodalom mellett a legáltalánosabban ismeret? Nem nehéz erre felelni: — a zene.

Az emberek millióit hódítja meg ez a csodálatos művészet, mely az emberi élet legmélyebb zugaiba is behatol, felszínre hozza a legfinomabb érzéseket is. Megtalálni benne a sírást, tragikus gúnykacajt, visszhangra talál itt a bánat és az öröm — minden, ami az életben előfordul.

Miből áll viszont a hallgatók zenei ismerete? Ha öszinték akarunk lenni, akkor enyhén szólna csak annyit mondhatunk, hogy nagyon szűk területre korlátozódik. Itt nem a

kivételekről van szó, mert ilyenek is szép számmal akadnak, hanem a hallgatók zöméről. A nagy többség előtt egy egészen ismeretlen világ áll.

Hogy ez valóban így van, néhány példa is megmutatja. A diákokonban az egyik hallgató nem tudott bérletével elmenni a színházba. Nem akarta, hogy kárba vesszen, megpróbálta eladni. Az első kérdés természetesen a „mit játszának?” volt. Delibes: „Lakmé” című operáját, felelte felcsillanó szemmel a bérlet tulajdonosa, és még lelkesen hozzátette: „nagyon szép”. Lelkesedése azonban hamarosan elszállt, mert a kérdezők egy része a felelet után olyan értetlen arccal nézett rá; hogy tovább nem volt kedve kínálgatni.

Egy másik eset: A napokban rendeztek operatömegest a Makarenko-utcában. Ismert nevek szerepeltek műsoron; első sorban Strauss. Mindenki hangos tetszéssel fogadta a „Kék Duna” keringőt, kisebb zaj volt az „Ezerégyéjszaka” című keringónél, és szinte teljesen elhalt Offenbach nevének említésénél.

Hogyan? Hát az egyetemi hallgatók zenei ismerete és igénye Strauss „Kék Duna” keringőjénél kimerül? — Senki

ne értse félre: a Strauss-ke ringő csodálatos remekmű; itt nem is a keringő lebecsüléséről van szó, hanem a hallgatók zenei ismeretéről. Nem gondolják, hogy a „Kék Duna” szerzője megérdemelne, ha több művét is ismernék, és ezel mellett helyet kapna Offenbach muzsikája is?

Rólunk, egyetemi hallgatókról van szó, akik tanulmányainkat egyetemi színteremben végezzük; ez legfontosabb feladatunk is. De emellett önmagunk megbecsüléséért próbáljuk általános műveltségünket többé-közöb zenei igényeinket a egyetemi színteremben emelni, zeneivel szebbé tehetjük életünk önmagunkban és magunk körül; ha pedig ezt megtettük akkor az élet művészi feladatát teljesítettük.

A feladat megoldása nem nehéz; hiszen a megoldás közben eddig ismeretlen szépségek birtokához jutunk és egész külön világot hódítunk meg. Sokan azt mondják: unalma Eleinte — talán egy kissé tény leg az. De végsősoron: lehet unalmas dolog egy ismeretlen világ ismeretlen szépségeinek megismerése? ...

Knyihár Dorottya

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem párt és DISZ bizottságának egyetemi tanácsán és szakszervezeti bizottságának lapja
Szerkesztő: Gácsi Sándor
Szerkesztőség: a szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő: Illés János
Szerkesztőség:
Budapest, IX., Dimitroff-ter. 8. III. 3.
Telefon: 186-850
192-es melék
Kiadja:
a Budapesti Lapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha Lujza-ter.
Szikra Lapnyomda
Budapest VIII., Rökk Szilárd-ut.
Felelős vezető: Kulcsár Mihály